

Gospodine predsjedniče, poštovane dame i gospodo...

Moje današnje obraćanje bit će prvo prakticiranje odredbe iz novog Zakona o suradnji Sabora i Vlade u europskim poslovima, prema kojoj je predsjednik Vlade obavezan jednom godišnje Saboru podnijeti izvještaj o sastancima Europskog vijeća. Odlučili smo se za ovakav oblik podnošenja izvještaja kako bismo iskazali i poštovanje prema Saboru i njegovoj nezamjenjivoj ulozi u formuliranju i vođenju europskih poslova, ali i da bismo naglasili važnost europske tematike za svakodnevni život naših građana.

Godine 2013. u Bruxellesu je održano pet sastanaka Europskog vijeća, odnosno dva sastanka od ulaska Hrvatske u punopravno članstvo. Hrvatska je u tom najvažnijem tijelu Europske unije od 1. srpnja prošle godine ravnopravna svim drugim državama članicama. Od 1. srpnja prošle godine Hrvatska svojim glasom, i pripadajućim pravom veta, može doslovno blokirati neke važne odluke Europskog vijeća. Ali tu mogućnost ne doživljavamo i nikad nećemo doživljavati sredstvom ucjene i dnevnopolitičke manipulacije, nego jednim od jamstava naše pune ravnopravnosti, naglašavam pune ravnopravnosti, unutar Unije.

U našem političkom i javnom životu, nažalost, još uvijek se nije u dovoljnoj mjeri razvila svijest o ravnopravnosti i jednakopravnosti Hrvatske u kontekstu Europske unije. Građane se pokušava uplašiti nekakvim sankcijama koje Hrvatskoj navodno stalno prijete iz Bruxellesa, iz ovog ili onog izmišljenog razloga. Kao što znamo, strah uglavnom izvire iz neznanja.

Hrvatska nije ušla u Uniju pod uvjetom da šuti i sluša.

Hrvatska, uostalom, ne želi Europsku uniju u kojoj bi bilo kažnjavano neslaganje u mišljenju ili zalaganje za vlastite interese, za jednakopravnost u svim pitanjima, i za zdrav razum. Takva Europska unija značila bi obesmišljavanje ideje europske integracije.

Hrvatska se u dugotrajnom i teškom pregovaračkom procesu izborila i sad zaslužuje ravnopravnost i partnerski status. Ravnopravnost, naravno, podrazumijeva odgovornost i međusobno povjerenje, bez kojeg nema ničega, ni demokratskog društva ni moderne ekonomije, a povjerenje se ponajprije temelji na racionalnom uvidu u vlastite mogućnosti i interese. To je formula uspješnog hrvatskog članstva u Uniji. Toga ćemo se držati i nikada se nećemo umoriti od ponavljanja činjenice da je Hrvatska od 1. srpnja 2013. punopravna članica Europske unije. Ništa manje i ništa više od toga. Nadamo se da će taj glas doći do svih građana, ili barem do većine građana, pa i do analitičara, političara, svih nas, novinara, sudaca, umjetnika i drugih koji su se vinuli do prilike da u medijima iznose svoje stavove. Plemstvo obvezuje!

Otkako je Hrvatska postala punopravnom i stabilnom članicom Unije, održana su dva dvodnevna sastanka Europskog vijeća u Bruxellesu: prvi u listopadu, drugi u prosincu 2013. Oba puta, kao i na prethodnim sastancima Vijeća na kojima Hrvatska nije imala pravo glasa, dominantne su bile ekonomske teme. Kad bih morao sažeti ekonomske razgovore na sjednicama Europskog vijeća u suštinu, onda bih rekao da se svode na modalitete balansiranja između dvaju umnogome kontradiktornih procesa: konsolidacije javnih financija i proračunske štednje, s jedne strane, te provedbe mjera za oporavak i rast gospodarstva, s druge strane.

Takav je, uostalom, i Višegodišnji financijski okvir Unije za razdoblje od 2014. do 2020. godine, koji je Hrvatskoj namijenio oko 11 milijardi i 700 milijuna eura raspoloživih sredstava: bio je to kompromis između onih koji su inzistirali na smanjivanju Financijskog okvira za stotinu milijardi eura i onih, prijatelja Kohezije među kojima smo i sami bili, koji su se zalagali za ozbiljnije jačanje razvojne komponente višegodišnjeg proračuna. I veliki dio aktivnosti i promišljanja naše Vlade sastoji se upravo u potrazi za najboljim omjerom tih dviju osnovnih odrednica i europske i naše ekonomske politike.

Moram reći da je samo mali broj zemalja Unije uspio pronaći optimalnu mjeru između tih dvaju zahtjeva koji stoje pred ekonomijama pogođenima financijskom krizom. Uspjele su uglavnom one države, ili rekao bih isključivo one države, koje su provodile reforme i konsolidaciju u vremenima izrazitijeg rasta BDP-a i financijske stabilnosti i jeftinijeg novca. Ovo zadnje nije najmanje važno, jeftinijeg novca.

Kad su u Hrvatskoj bila ta dobra vremena, nažalost kod nas se te reforme provodile nisu. Rezultate vidimo.

Hrvatska nije ulagala u razvoj i proizvodnju, nego nažalost u balansiranje i održavanje statusa quo. Tako se, primjerice, tek u posljednjih godinu dana Hrvatska počela upisivati na energetske kartice Europe, premda se to, s obzirom na naš geostrateški položaj, geografski položaj, jednostavno rečeno položaj, trebalo početi događati davno. Početi događati da bi se išta dogodilo.

Za naše energetske projekte i potencijale danas se ozbiljno zanimaju neke od globalno najvećih privatnih i državnih kompanija. To još uvijek nije jamstvo uspjeha, ali to je početak jednog ozbiljnog procesa.

U tome ćemo se voditi isključivo nacionalnim interesima, bez ikakvih političkih i civilizacijskih predrasuda. Europsko vijeće bavit će se u ožujku, između ostalih zemalja članica i na inicijativu Hrvatske, temom energetske politike i sigurnosti.

Ostale su, dakle, bolne i dalekosežne posljedice prošle onoga što se događalo u prošlosti i za koje ovdje ne želim nikoga posebno optuživati jer očito je cijeli niz europskih država imao istu politiku. Ispada da su oni koji su vodili prudentnu i pametnu politiku koja je uvijek u svakom poslu manjina.

Pune dvije godine nastojimo uvoditi red i poštivanje zakona u Hrvatsku, no došlo je vrijeme i stvorene su pretpostavke za ubrzavanje reformskih i strukturnih zahvata koji, međutim, ne smiju dovesti, ne bi smjeli dovesti, do dodatnog socijalnog raslojavanja i povećanja broja socijalno isključenih i zakinutih. Takvih je u Hrvatskoj uvijek bilo dosta, danas ih ima previše, a i jedan je previše. Ali od toga nije imuna ni jedna država.

Smisao reformi sastoji se u povećanju efikasnosti i oslobađanju prostora za još krupnije impulse razvoju i zapošljavanju. U svakom slučaju, provedba reformi nikako ne smije dovesti do gubljenja vjere u koncept solidarnosti koji je ugrađen u temelje Europske unije i u naše poimanje politike.

Danas će Vijeće ministara financija potvrditi prijedlog o ulasku Hrvatske u proceduru prekomjernog deficita. Procedura prekomjernog deficita nije nikakva europska kazna Hrvatskoj. Uostalom, to je procedura kroz koju su prošle skoro sve, s iznimkom dvije ili tri europske države. Neke brže i uspješnije, neke duže, teže i manje uspješno. To je mehanizam koji će nam pomoći da bez političkog kalkuliranja i odugovlačenja do kraja uvedemo red u sustav i provedemo reforme koje se u ovoj zemlji odgađaju predugo, u našoj Hrvatskoj predugo. Naravno, kad kažem bez političkog kalkuliranja, možda nije dovoljno točno. Takve odluke na kraju su uvijek političke. Dakle, odluka da se živi u skladu sa svojim mogućnostima, koje možda i nisu tako niske, kao što se misli, je uvijek politička odluka. Odluka o deficitima je uvijek politička odluka. Uvijek je isto, u zadnjih 200 godina uvijek je isto. Sposobnost i volja i nesposobnost i manjak volje da se nešto napravi.

Reformirat ćemo neodržive sustave, na ovaj način neodržive sustave, zdravstva i obrazovanja, vodeći računa o onome što sam govorio ranije. To je radila i Njemačka, i ne samo Njemačka, prije deset godina. I kao što vidimo, mada možda usporedba i nije najsretnija, i nije najkorektnija, nije se raspala. Napredovala je. Na više razina restrukturirat ćemo državnu upravu, javne službe i - neobično važno - pravosudni sustav. Naravno, u onoj mjeri u kojoj to Vlada i Sabor mogu i smiju. Reformirat ćemo radno zakonodavstvo, nastavljamo s restrukturiranjem državnih i javnih poduzeća.

Reorganizirat ćemo i racionalizirati sustav državnih agencija, kao i sustav upravljanja državnom imovinom. Na tome se nešto radi.

I dalje osposobljavamo i poboljšavamo rad državne administracije za maksimalno korištenje novca iz europskih fondova, jer u tome je u biti cijela jednadžba. Što više povučete sredstava, to si spremniji, to si bolji, to si uspješniji. Što manje opterećujete državni proračun javnim projektima, to si uspješniji. Ako je to nula posto, a izvukao si europskih fondova sto posto, onda si nezamislivo uspješan, to nikome nije uspjelo. To je posao koji možemo samo zajedno odraditi u najboljem interesu Hrvatske. To je posao koji se mora obaviti u relativno kratkom roku, neću reći u što kraćem roku, ali u relativno kratkom roku.

Dakle, cilj reformi jest spuštanje proračunskog deficita ispod tri posto i javnog duga ispod 60 posto BDP-a. to bi bilo idealno stanje. Ali i ono neodrživo dugoročno ako nema rasta i novih radnih mjesta. Neodrživo. Ne u Hrvatskoj nego u bilo kojoj drugoj ili trećoj državi.

Eurozona je naučila lekciju iz nedavne financijske krize, pa se sad pomno stvara zdraviji okvir za dugoročnu ekonomsku, monetarnu i bankovnu stabilnost.

Kad je riječ o Bankovnoj uniji, već neko vrijeme traje proces uspostave Integriranog financijskog okvira koji se odnosi na članice eurozone. Hrvatska podržava napore europskih čelnika usmjerene stvaranju Bankovne unije. Međutim, mi ćemo još detaljno razmotriti sudjelovanje i modalitete sudjelovanja, vodeći računa naravno opet o našim interesima, o činjenici visoke izloženosti Hrvatske euru, kao i o strukturi vlasništva bankarskog sektora u Hrvatskoj, koji je 90 i koliko posto u vlasništvu zemalja iz eurozone. To nisu stvari koje možete zanemariti.

Nezaposlenost mladih prepoznata je na sastancima Europskog vijeća jednom od najprioritetnijih tema i problema europske ekonomije, ali i politike društva.

Osim sastanaka Europskog vijeća, prošle godine održane su i konferencije na najvišoj razini u Berlinu i Parizu – na ovoj zadnjoj sam i sudjelovao –koje su bile posvećene isključivo razmatranju mjera što bi trebale dovesti do relativno brzog smanjenja nezaposlenosti među mladima. Ta stopa varira od države do države i uvjetovana je nizom faktora od demografske strukture društva do toga koliko je mladih u obrazovnom sustavu, tako da te brojke nisu apsolutni pokazatelji i treba ih uvijek detaljno analizirati. Tu ne stojimo dobro.

I Hrvatska, koja spada u članice s visokom nezaposlenošću mladih, aktivno se uključila u izradu i provođenje vrlo važne Unijine Inicijative za zapošljavanje mladih, tako da uskoro očekujemo prve financijske efekte programa Jamstvo za mlade. Youth guarantee.

Predviđeno je da u sklopu tog programa sve osobe mlađe od 25 godina, a kod nas mlađe od 29 godina, unutar četiri mjeseca od završetka školovanja ili gubitka prethodnog posla dobiju kvalitetnu i konkretnu poslovnu ponudu. To podrazumijeva ponudu za posao, praksu, pripravništvo ili nastavak obrazovanja. Ponuda pritom mora biti prilagođena pojedinačnim potrebama i situaciji.

Europska Inicijativa za zapošljavanje mladih raspolagat će u idućih sedam godina sa šest milijardi eura bespovratnih sredstava, s time da će polovica tog iznosa biti dostupna u ovoj i sljedećoj godini. Što se tiče programa Jamstvo za mlade, u iduće dvije godine očekujemo 62 milijuna eura, a prvih 37 milijuna trebali bismo dobiti u prvoj polovici ove godine. Isti iznos, dakle 62 milijuna eura, za poticanje zapošljavanju mladih očekujemo u iduće dvije godine i od Europskog socijalnog fonda. Tu su i drugi europski programi usmjereni na zapošljavanje i obrazovanje mladih, poput Euresa, Erasmus Plusa i Europskog saveza za naukovanje. Europski novac neće riješiti sve naše nevolje u vezi sa

zapošljavanjem mladih, ali iznimno je važno da dobijemo ta sredstva i da ih iskoristimo na najpametniji način. Da se stopa nezaposlenosti mladih sa 50 i više posto smanji na razumnu, pri čemu tih 50 i nešto posto se odnosi na one koji imaju između 15 i 25 godina, a niti se školuju, niti studiraju niti su u nekakvom programu obuke. Dakle, to je onaj, nažalost, ostatak. To je nekakvih 70.000 građana Republike Hrvatske, dakle, veliki postotak, možda ne toliko veliki broj, ali svakako jako loš start za te ljude. A onaj tko krene loše, obično se muči, dakle teško mu je uhvatit brzinu.

Hrvatska, naravno, i samostalno provodi mjere koje bi trebale uroditi lakšim dolaskom mladih ljudi do posla. Mjere obuhvaćaju osposobljavanje i obrazovanje, zadržavanje zaposlenih mladih radnika, javne radove, samozapošljavanje, povećanje mobilnosti i značajne olakšice za poslodavce koji zapošljavaju mlade ljude. Tijekom 2013. godine aktivnim mjerama zapošljavanja koristilo se više od 50 tisuća nezaposlenih.

Ove godine u proračunu smo namijenili više od pola milijarde kuna za tu svrhu, a zajedno sa sredstvima EU na raspolaganju će nam biti gotovo milijardu kuna, najviše do sada. Pritom Vlada nije koncentrirana samo na konkretne mjere za zapošljavanje, već i na reformske mjere u obrazovanju, gospodarstvu, obrtništvu i kulturi.

No, ipak najvažnija mjera za rješavanje ovog problema, ali i mnogih drugih strukturnih teškoća naše ekonomije, uvažene kolege, dame i gospodo, jest donošenje novog Zakona o radu, odnosno izmijenjenog Zakona o radu, ne potpuno novog Zakona o radu. To je europska norma, a opet i nije u klasičnom smislu riječi. Dakle, to je naš izbor i naša odluka, politička odluka, promjena ili po starom. Dakle, izbor je vrlo jednostavan. Naravno, u političkom smislu vrlo težak. Reforma radnog zakonodavstva, odnosno dinamizacija tržišta rada, nije naš hir ili izraz naše društvene neosjetljivosti, što se često čuje. To je, tako, vrlo zgodno i lijepo reći. Radi se o alatu koji moramo upotrijebiti da bi očuvali radna mjesta, ali i da bi se lakše dolazilo do novog posla i da bi se potaknuo otvaranje novih radnih mjesta. To je bar tako bilo u zemljama koje su postigle nekakav rezultat. I gdje su lijeva i desnica, kakve god one bile u tim državama, iste ili drukčije nego kod nas, postigle nekakav konsenzus.

U Vladi čiji sam predsjednik, uvjeravam vas, ne sjede političke kamikaze, nego ljudi koji su odgovorni pa i imaju nekakve interese, pa i političke interese.

Zar itko može povjerovati u to da je Vladi u interesu da još više naših građana izgubi posao? Ili da bude poniženo. U čijem bi to interesu bilo? Kojih skrivenih sila u ovoj zemlji? Zar zaista itko može vjerovati da bi Vladi išao u prilog još veći broj otpuštenih radnika? To su zdravorazumska i logička pitanja koja se ovdje postavljaju.

Naš jedini i najvažniji interes, ali ako je jedini onda je jedini, je da što više ljudi ima posao i poštenu plaću za pošten rad! To u Hrvatskoj nikad nije bio slučaj pa ni u socijalizmu na koji se mnogi pozivaju.

Ili ljudi nisu radili ili su imali izmišljena radna mjesta. Reforma tržišta rada veliki je i neizbježni korak u tom pravcu, kao i u pravcu povećanja konkurentnosti naše ekonomije.

Otvaranje radnih mjesta, nove investicije i oporavak ekonomije naša su obaveza prema svima koji su sada na Zavodu za zapošljavanje. I prema onima koji nisu, i prema onima koji nisu u statistici, koji ne traže posao i nisu prijavljeni na Zavodu. Jer među njima ima ljudi koji naprosto nisu radno aktivni, to su građani ovog društva. Neki su odustali.

Dakle, naš cilj jest smanjiti broj nezaposlenih i očuvati postojeća radna mjesta, a promjene Zakona o radu, ne radikalne promjene, nego na tragu dijela onoga što su uspješne države radile deset godina prije nas, promijeniti sustav pravila u Hrvatskoj da bi više ljudi moglo dobiti priliku da radi.

Europsko vijeće na svojim sastancima uporno je naglašavalo i važnost raznih oblika podrške malom i srednjem poduzetništvu, jer je upravo taj segment gospodarstva ključan za stabilnu i zdravu ekonomiju. Težište je pritom stavljeno na traženje najboljih modela da se malim i srednjim tvrtkama osigura povoljan pristup kapitalu. Jer je stanje u ovom trenutku užasno, i što je još gore, bitno različito u pojedinim članicama Europske unije, unutar eurozone, između Njemačke i Italije, duplo u korist njemačkih malih poduzeća, što se kamatne stope tiče. U Velikoj Britaniji, koja jedina ima nekakvu monetarnu suverenost, koju doduše skupo plaća, prikrivenom inflacijom, opet treći uvjet. Dakle, danas nije svejedno, nije nikada vilo, ali danas je veća razlika nego ikad u tome radite li posao u južnoj Europi ili u srednjoj ili sjevernoj Europi. To stvara totalnu ravnopravnost na nečemu što bi trebalo biti jedinstveno tržište.

Opća je ocjena da je jedan od najhitnijih zadataka europskih financijskih tijela i država članica osmišljavanje mehanizma koji bi omogućavao lakši, brži i jeftiniji pristup kapitalu, kao što sam rekao, poduzetima iz cijele Unije. U tome se odmaklo, ali još uvijek daleko od cilja.

Shvaćajući važnost malog i srednjeg poduzetništva, naša je Vlada u protekle dvije godine dodijelila tvrtkama oko 900 milijuna kuna, hrvatskog novca, putem Poduzetničkog impulsa, Hrvatska banka za obnovu i razvoj u prošloj je godini odobrila oko 15 milijardi kuna kredita, a HAMAG-Invest u prošloj je godini izdao peterostruko više jamstava za poduzetničke i obrtničke projekte u odnosu na 2011. godinu.

Pored toga, Vlada je poduzetništvo stimulirala i brojnim drugim olakšicama i rasterećenjima.

Spomenut ću samo da smo smanjili zdravstveni doprinos za dva postotna poena. Što je kontroverzna mjera, politička mjera, gdje ste birali između dvije mogućnosti. Rasterećeno je gospodarstvo, rezultati koje smo očekivali su manji od onog što smo očekivali, ali to je bila svjesna odluka. I od nje, naprosto, u ove dvije godine nismo htjeli odustati. To je u gospodarstvu smanjilo namete, terete za

dvije milijarde kuna. To nije malo. Ukinuli smo porez na dobit koja se reinvestira. Također politička odluka. I pitanje je, nisu svi na isti način reagirali, neki akumuliraju kapital i ne ulažu i pitanje je je li ta mjera najpametnija. Ali je bila u svakom slučaju promišljena i nismo je mi izmislili. I drugi su je poduzimali prije nas. Tako smo privatnim tvrtkama oslobodili milijardu i dvjesto milijuna kuna. Ali, to ne znači da su ti novci ušli u investicije. Neki ih drže, kao što to rade i firme vani, naprosto u ladici, da se tako izrazim.

Dosad su ukinuta 52 parafiskalna nameta, ako što se to kaže, teška 400 milijuna kuna, malo manje od 400 milijuna kuna. Ni ubuduće nećemo nimalo zazirati od izravnih i neizravnih poticaja poduzetništvu, naročito onim poduzećima koje izvoze svoju robu ili usluge. A takvih u Hrvatskoj nema ni 15 posto.

Kratko ću se osvrnuti i na poljoprivrednu politiku. Uz pokrenutu zemljišnu reformu, koncept subvencioniranja - koji je unazadio hrvatsku poljoprivredu - zamijenili smo sustavom dodjele potpora koji je transparentan i uređen prema standardima Europske unije. Naravno, korektnosti radi, nije to nikakva revolucionarna ideja ove Vlade, nego put na koji je bila upućena svaka Vlada, koja god bila. To je naprosto posljedica ulaska u Europsku uniju. I vjerujem da je to bolje za našu poljoprivredu, a naravno u tom procesu će biti dobitnika, i to dobitnika, ali bit će i gubitnika.

Što se tiče europske poljoprivredne politike, prošlog je mjeseca Vijeće ministara usvojilo reformski paket Zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje 2014. – 2020. godine, paket o kojem se pregovara još od 2010. Novu politiku karakterizira „ozelenjavanje“ (tzv. greening), identificiranje aktivnih poljoprivrednika, smanjivanje plaćanja velikim gospodarstvima, ali i ukidanje proizvodne kvote za mlijeko (od 2015.) i proizvodne kvote za šećer (od 2017. godine).

Posebna novost je i poticanje mladih poljoprivrednika kojima je namijenjeno 2 posto ukupne nacionalne omotnice u Hrvatskoj. Hrvatski Nacrt programa mjera za ruralni razvoj jučer je poslan u Europsku komisiju.

Područja o kojima smo razgovarali na sastancima Europskog vijeća, a u kojima također vidim hrvatsku priliku, jesu digitalno gospodarstvo i inovacije. Digitalne usluge i telekomunikacije ocijenjene su presudnim pokretačima rasta i produktivnosti u svim sektorima europskog gospodarstava.

Inovacije su, pak, ocijenjene ključem europske konkurentnosti. Hrvatska je potpuno svjesna isplativosti reformi i investicija u polju digitalnog gospodarstva i istraživanja, kao i iskoraka u uspostavi jedinstvenog telekomunikacijskog tržišta.

U raspravi o toj temi na Europskom vijeću, kao i u zasebnom razgovoru s dužnosnicima i predsjednikom Europske komisije Barrosom, istaknuo sam, međutim, potrebu što brže izgradnje odgovarajućeg regulatornog okvira, ali i zabrinutost, odnosno interes, da bi daljnja liberalizacija digitalnog tržišta mogla ugroziti fiskalne prihode manjih članica Europske unije, što bi dodatno pojačalo ekonomski disbalans unutar Europske unije. To je proces u kojem profitiraju veliki igrači. Kao ideal se navodi američki model u kojem ima tri, četiri ili pet „providera“, a u Europi navodno 150 do 200. Međutim, ako bi se išlo tim modelom, tih četiri ili pet „providera“ odnosno pružatelja usluga u Europi bi imalo pravnu osobnost u četiri ili pet gradova, gdje onda vjerojatno plaćaju porez, po našem viđenju stvari, prema mjestu osnivanja. Dakle porez na dobit, koja je ogromna, i to je nešto što nam nije u interesu. Kvaliteta digitalne usluge i telekomunikacijske usluge u Europi, s obzirom na gustoću stanovništva i intenzitet ulaganja, je iznad svjetske razine. Dakle, u ovom postoje i to ću naglašavati, za to ću se boriti, realni i zdravi ekonomski interesi, ali i interesi monopola i oligopola, koji će državama kao što je naša, strahujemo, ali i većim državama od naše, izbiti iz ruku porez na prihode koji nisu mali. Pozivam da o tome svi razmišljamo, to nije bezazlena stvar.

Na prošlogodišnjim sjednicama Europskog vijeća razgovaralo se i o procesu proširenja Unije, Istočnom partnerstvu i drugim temama. Hrvatska podupire proces daljnjeg širenja Unije, posebno kad je riječ o državama iz naše regije. Naprosto, to nam je interes. Do sada smo zatvarali oči na neke, rekao bih, nekorektnosti. Međutim, i tome ima granica. Dakle, od susjeda očekujemo da budu korektni susjedi, i nećemo postavljati uvjete, to unaprijed kažem, ponavljao sam to i govorit ću opet, kakve su nama postavljali, ali ispod nekih granica korektnosti se ne može ići.

Što se tiče Istočnog partnerstva, vjerojatno ste upućeni u teškoće koje su naglo izbile krajem prošle godine. Taj program je strateški program Europske unije kojim je bilo obuhvaćeno šest bivših sovjetskih država, koje su danas samostalne, nekad su bile republike. Ovim programom Unija nudi svojim istočnim partnerima konkretnu i dalekosežnu potporu za demokratske i tržišne reforme, pridonoseći tako njihovoj političkoj i gospodarskoj stabilnosti, kroz perspektivu članstva. Neke su to prihvatile, to je teži put, to je veća avantura, to su veći zahtjevi, to više uzima od čovjeka i društva, a neki nisu, odabrali su lakši put. Ti drugi su danas, nažalost, u jako teškoj situaciji, i to nije lijepo gledati.

Za razliku od Moldove i Gruzije, Ukrajina je u posljednji čas odustala od potpisivanja pripremljenih sporazuma s Unijom. Kao što vidimo, posljedice su tu i nerado ih gledamo.

Rasprave na sastancima Europskog vijeća u dva navrata ticale su se migracijskih tokova unutar EU, i to u povodu tragedije kod talijanskog otoka Lampeduse. To je stvar koja nas se možda izravno ne tiče, ali nije o njoj loše razmišljati i voditi računa. Mi smo pomorska zemlja, mala zemlja s ogromnom obalom. U stvari, kad gledate sjeverni Mediteran to je svega nekoliko država. Srećom nismo na prvom udaru. Dakle, oni koji se žele u očaju domoći europskih obala, to rade prije nego što dođu do Hrvatske.

Hrvatska zagovara stvaranje snažnih zajedničkih instrumenata za pomoć ugroženim državama članicama, te poziva na solidarnost i potporu onim državama, poput Italije, Španjolske, ali govorio sam to otvoreno na sastancima Europskog vijeća, prije svega Malte, koja je tu po svakom kriteriju najugroženija jer je velika kao Krk, a ima 400 tisuća stanovnika, dakle te države koje su naročito suočene s problemom ilegalnih migranata. Naravno, apsorpcijska sposobnost i veličina tih država strahovito varira.

Krajem svibnja ove godine dolaze nam izbori za Europski parlament. Pozivam sve građane da iziđu na te izbore, jer su oni sve prije svega izbori koji nas se jako tiču, financijski nas se tiču. To možda nije najvažnija stvar na svijetu, ali jedna od najvažnijih je. Moramo konačno zauzeti proaktivan stav prema Europskoj uniji, prema svim njezinim institucijama i mogućnostima koje nam nudi. Ovih dana pročitao sam vijest da je u Zadru na stručno predavanje pod naslovom „Kako do posla u EU?“ došla samo jedna jedina osoba. Možda to nije bilo dobro oglašavano. Možda to ne govori najjasnije o interesu ljudi, ali ako govori, nije dobro. To moramo promijeniti zajedničkim snagama. Dakle, za koga ljudi glasali, da je legitimitet od 20 posto izašlih na zadnje izbore naprosto premali. On je demokratski, on je formalno u redu, ali je premali. I to je problem svih nas, ne sramota, nego problem.

Čvrsto vjerujemo da Europska unija može biti još bolja kuća za sve svoje ravnopravne građane, za sve dobronamjerne ljude koji žele živjeti u Europskoj uniji, i u skladu s njezinim visokim demokratskim i slobodarskim dostignućima, ja bih rekao, u skladu s najvišim demokratskim dostignućima, svih država svijeta. Nema uređenijeg i zahtjevnijeg mjesta od Europske unije, kompliciranijeg, solidarnijeg, fiskalno dograđenijeg, to nije ni Japan, to nisu ni Sjedinjene Američke Države, gdje čovjek, ai to ima svoju logiku i povijest, puno više prepušten samom sebi. Ovo što mi imamo košta, i to nije lako održati, to je način života.

Europa danas znači i stalnu spremnost da se mijenjamo nabolje, jer samo tako možemo odgovoriti izazovima svijeta. Dakle, promjena. To je preduvjet naših nada o ispunjenijoj i uspješnijoj budućnosti.

Važno je da to shvatimo i važno je da konačno odbacimo iluzije o spasonosnim rješenjima koja će nam se ukazati. Ili s neba ili iz tunela. Nema čuda, nema trikova. Samo manje ili više težak rad. Netko je obdareniji, netko je manje obdaren, ali samo težak rad.

Taj put nije ni kratak ni bezbolan, ali hrabri nas uvjerenje da će se strpljenje i razumijevanje naših građana uskoro pokazati isplativim ulaganjem u bolju Hrvatsku.

Hvala vam na pozornosti.

